

Verslag

Omschrijving	Directeurenoverleg Wcw
Vergaderdatum en -tijd	19 april 2022, 15.00-16.00 uur
Locatie	Hybride, MS teams - Ministerie van EZK, BR gang A zuid 2de etage

Aanwezigen

5.1.2.e (EZK, vz.), 5.1.2.e (VNG), 5.1.2.e
(VNG), 5.1.2.e (IPO), 5.1.2.e (Eneco), 5.1.2.e
(Vattenfall), 5.1.2.e (Ennatuurlijk) en 5.1.2.e (Eneco), 5.1.2.e
(EZK), 5.1.2.e (EZK), 5.1.2.e (EZK) en 5.1.2.e
(EZK), 5.1.2.e (IPO)

Vergaderpunten

1. Opening en Mededelingen

EZK heet iedereen welkom.

2. Keuze infrastructuur in publieke handen

EZK licht de notitie keuze warmte-infrastructuur in publieke handen toe (bijlage a).

IPO geeft aan dat er zorgvuldig moet worden gekeken naar het overgangsrecht. De rol van warmtebedrijven verandert en ze blijven belangrijke spelers. De notitie is helder en er is nog veel uitzoekwerk. Het uiteindelijke doel van publieke warmte-infrastructuur wordt gesteund. De weg ernaar toe moet goed worden uitgezocht. Het is niet gewenst dat er aanvullende beperkende regels gaan gelden. De botsproeven moeten uitwijzen of maatwerk mogelijk is.

VNG reageert dat het een goed begin is en dat er nog veel werk is. De formule voor een overgangsperiode helpt om de vaart in de transitie te houden. Botsproeven zijn een goed begin. VNG moet goed een vinger aan de pols houden bij de achterban. VNG wil in de achterban nagaan of het lijstje met botsproeven moet worden aangevuld.

VNG heeft inhoudelijke vragen: 1) welke rol speelt mogelijke coöperatieve initiatieven: is een ontheffing tot 1500 aansluitingen voldoende of moet het groter?, 2) een toelichting op 100% is gewenst: overgangsrecht helpt, de vraag is of het voldoende is; zijn er meer varianten mogelijk?, 3) wat betekent dit financieel voor gemeenten? en 4) wat is de achtergrond van de afweging achter het besluit: is dat politiek of juridisch van aard?

Eneco geeft, namens de aanwezige warmtebedrijven, aan dat iedereen mee moet kunnen doen. Ze zijn altijd voorstander geweest van publiek- private samenwerking. Ze heeft veel mooie plannen en de voorgenomen keuze is voor Eneco een setback. Eneco heeft veel zorgen over voorstel en geeft aan dat dit onwerkbaar is. Een samenwerking tussen publiek en privaat kan, maar dan moet het samen, dus dat niet een van de partijen een servicepartij is die enkel van diensten voorziet. Dit is niet ingegeven door sentiment of ideologie, maar door ervaringen. Eneco waarschuwt dat de vaart uit de transitie gaat. Eneco wil kijken op welke issues je stuit als het voorgestelde model op Westpoort Warmte (WPW) wordt toegepast en vraagt aan Vattenfall om de WPW casus toe te lichten.

Vattenfall geeft aan dat nergens in Europa een model wordt toegepast zoals voorgesteld door EZK en laat een presentatie zien over WPW met:

- Levensfase van warmteproject

- Complexe infrastructuur in drukke stad
- Na 20 jaar gemiddeld 3% rendement
- Veel risico's in de warmte business (o.a. faillissement van aannemer, risico's rondom regulering, warmtevraag anders dan verwacht, vollooprisico, dubieuze debiteuren)

Een integrale aanpak maakt mogelijk om die risico's integraal te beschouwen. Bij het elektriciteitsnet werd er gesplitst toen 95% klaar was. Bij warmte is het ongeveer 5% klaar.

EZK vraagt de warmtebedrijven wat het specifieke probleem is bij de keuze voor warmte-infrastructuur in publieke handen.

Eneco geeft aan dat de risicoverdeling tussen de partijen de crux van het probleem is. Vattenfall bevestigt dat het lastig is om alle risico's die geïnventariseerd zijn te verdelen tussen de partijen (publiek/privaat).

EZK stelt dat het de risico's herkent en daarom kiest voor integrale verantwoordelijkheid, maar vraagt zich af waar het fout gaat als het in eigendom kiest om zaken anders te regelen.

Eneco antwoordt dat 100% publiek werkt en volledige samenwerking ook, maar als eigendom bij een enkele partij komt te liggen, het fout gaat.

VNG benadrukt dat het belangrijk is dat de voortgang in de warmtetransitie blijft en geeft aan het gevoel te hebben dat er veel in het frame van splitsing gedacht wordt. Het voorstel van EZK gaat uit van een integraal verantwoordelijk warmtebedrijf en niet van een gesplitst model.

IPO vindt dat de vraag van EZK verder moet worden uitgediept, waarom gaat het juist fout bij warmte-infrastructuur in publieke handen?

Eneco geeft aan dat dit businessmodel niet interessant is voor publieke partijen. Dit vraagt om grote investeringen met grote risico's. Tegelijkertijd heeft warmte-infrastructuur een laag rendement, zeker als publieke partijen de betaalbaarheid bij eindgebruikers laag proberen te houden.

Eneco vraagt of het denkbaar is om 100% publiek eigendom en WPW-model naast elkaar te laten bestaan.

VNG geeft aan dat ze altijd hebben bepleit gemeenten de mogelijkheid te geven te kunnen kiezen, maar dat dit Europeesrechtelijk niet kan.

EZK geeft aan dat de uitkomsten van botsproeven hier een antwoord op kunnen geven. De minister heeft richting aangegeven, maar wil zich laten vergewissen van eventuele risico's van zijn keuze.

Het is gewenst om een fictieve botsproef, 100% infra, op te zetten om de risico's te toetsen.

3. Verdere proces Wcw

VNG heeft 25 casussen geïnventariseerd en stelt voor die te clusteren rond verschillende modellen, daar een casus van te kiezen per cluster en daar de relevante gemeentes bij te betrekken.

EZK stelt voor dat VNG de longlist deelt en daar 5 casussen uit kiest. Dit wordt nog voorgelegd bij de aanwezige warmtebedrijven.

EZK stelt dat het doel van de minister bij de botsproeven is om te toetsen wat het voorgenomen besluit betekent voor bestaande situaties.

Eneco verzoekt om bij de beoordeling van de botsproeven zo objectief mogelijk te zijn en daarbij te kijken naar onder andere tarieven, risicoverdeling en leveringszekerheid.

EZK geeft aan dat onder de wet meerdere dingen kunnen passen. Doel van de botsproeven is tweeledig: past het (wat betekent de keuze van de minister voor bestaande situaties) en werkt het? Als uit de botsproeven blijkt dat het niet past, zou de wet eventueel aangepast kunnen worden.

Verder vindt een onderzoek plaats naar de realisatiekracht. Dat onderzoek moet uitkomst bieden of gemeenten ertoe in staat zijn. Warmtebedrijven vragen om bij de voorkant van dit onderzoek betrokken te worden. De warmtebedrijven zijn uitgenodigd om in de week van 25 april deel te nemen aan de kick off. Uitnodigingen worden in afstemming met de koepelorganisatie Energie Nederland voorbereid.

EZK licht de planning toe (bijlage b) en vraagt of er vragen zijn.

4. Rondvraag en Sluiting

Verslag

Omschrijving Bestuurlijk overleg Wcw
Vergaderdatum en -tijd 22 juni 2022, 15.00-15.45 uur
Locatie MS Teams

Aanwezigen

5.1.2.e (EZK, vz.), 5.1.2.e (Vattenfall), 5.1.2.e
(Ennatuurlijk), 5.1.2.e (Eneco), 5.1.2.e (Eneco), 5.1.2.e
(Energie-Nederland), 5.1.2.e (EZK) en 5.1.2.e
(EZK)

Vergaderpunten

1. Opening en Mededelingen

EZK heet de aanwezigen welkom.

2. Model marktordening

EZK: Graag reflectie op overwegende invloed/zeggenschap, vertrekken vanuit 50%+1 variant.

Ennatuurlijk: 50%+1 is voor Ennatuurlijk en aandeelhouders een no-go route. Aandeelhouder wil graag fors in energietransitie investeren. Maar enkel bij stabiliteit en aanwezigheid van professionals. Minderheidsaandeel is geen optie. Compromis zou optie van RWB kunnen zijn. Slechte ervaringen met 50/50. Andere partij had dan geen investeringen, belangstelling en kennis/kunde meer. Daarom nu bij die situaties een meerderheidsaandeel.

Vattenfall: 50%+1 is geen acceptabel model. Dat betekent overhand bij andere partij. Enkel mogelijk tot 50%, maar dan enkel in grote stad, waarbij wethouder aan tafel zit, mensen zijn opgeleid en financiële kracht zit om te investeren. Indien balans er niet is (evenwichtige partner), dan zal het warmtebedrijf alle zaken regelen voor publieke partner en mee moeten bewegen met publieke partner. 50/50 is maximale wat Vattenfall gaat accepteren.

Eneco: Iedereen begrijpt dat wens van publiek belang, inspraak en eigendom. Vaak is publiek-privaat sterker dan enkel privaat, omdat je ook burgers mee moet krijgen. Unanimiteit van investeringsbeslissingen is daar het punt. Eneco kan nooit in mee gaan als Eneco mee moet gaan met publieke partij. Zal maximaal in evenwicht, ofwel 50/50 zijn.

Ennatuurlijk: In Amsterdam kan 50/50 werken, maar Enschede, Leeuwarden kunnen dat niet opbrengen.

Eneco: Publieke belangen kunnen door andere beleidsmaatregelen worden geborgd.

EZK: En wat denken jullie van JV constructie i.c.m. 50%+1?

Vattenfall: Je moet kijken naar integraliteit van de keten. JV met 50/50 met netwerkbedrijf met minderheid, zal niet werkbaar zijn in dagelijkse sturing. Moet het beschouwen vanuit integraal bedrijf waarbij partijen risico's delen.

EZK: Gaat in op andere instrumenten. Discussie met gemeenten spitst zich toe op zeggenschap, infra/investeringen. Zijn er nog andere alternatieven?

Vattenfall: Het hebben van overheersende eigendom, waaruit is dat geboren?

EZK: Komt voort uit behoefte om ook gaande het exploiteren van het geïntegreerde warmtebedrijf mee te kunnen sturen op investeringsbeslissingen over aan te leggen infra. Daar staan zij met hun plannen ook voor. Waar doe je wat in welke wijk.

Eneco: VNG noemt dat inderdaad reisgenoot, langs de as van uitbreidingsinvesteringen en as van meekoppelkansen. Dit is in voorstel van warmtebedrijven meegenomen. Zit daarnaast al in aansluitplicht en vaststellen van kavel. Behoorlijke borging van twee kanten. In voorstel zit dat als je het alsnog niet vertrouwt, je volledig publiek partij kan aanwijzen.

Ennatuurlijk: Ennatuurlijk legt platforminvesteringen neer. Dat gaat alleen maar geld opleveren als Ennatuurlijk blijft uitbreiden. Maakt zich andersom zorgen dat de gemeente niet snel genoeg wil gaan.

Vattenfall: Woningbouwcorporatie zijn ook partner. Reisgenoot is de gemeente, maar corporatie ook, waardoor je ook private woningen in de buurt kan meenemen. Zoet en zuur bij elkaar in een kavel.

EZK: Vanuit gemeenten is vertrouwen niet bereikt, ondanks alle zaken die in wetsvoorstel opgenomen zijn. Zij willen publieke deelname waar ze dat nodig achten. Voorstel van 100% of 0-30% is daarbij geen oplossing.

Vattenfall: Ik hoor hier een uitnodiging om met VNG in gesprek te gaan over mogelijkheden. Wie zijn de gemeenten. Vattenfall praat met enkele individuele (grote) steden. Er is heel veel vertrouwen tussen gemeenten en warmtebedrijven.

EZK: Ik herken dit punt. G40 nam standpunt is, waarna G4 weer ander standpunt in nam.

Eneco: Wij willen doorpakken, gemeenten ook. Is het mogelijk marktordening niet in wet op te nemen? Laat het open, volledig publiek/privaat of alles ertussen.

EZK: Stilstaan bij overgangsrecht. Is jullie vertrekpunt 30 jaar bij bestaande situaties?

Eneco: Dat klopt, veel uitzoekwerk, dus 30 jaar is uitgangspunt. Als je investeert in net, dan doe je dat niet in 1 keer, maar gedurende looptijd. Dus er moet garantie zijn op marktwaaarde/investeringswaarde bij overdracht, zodat investeringen in uitbreidingen en onderhoud niet stopt.

EZK: Eerst vastzetten wat stip op de horizon is, dan kunnen we overgangsrecht verder uitwerken.

3. Brief van Energie-Nederland over tarieven

Eneco: Brief van G44 gezien. Zorgen van gestegen tarieven. Koppeling met gas. Niet goed voor draagvlak warmtetransitie. Iedereen maakt zich daar zorgen om. Verzoek om, mocht marktordeningsdiscussie nog langer duren, dan overgang naar tariefregulering in gang te zetten. Overgangsfase is nodig, ook gezien bestaande contracten met hedgingsconstructies. Mogelijk wel alvast politiek besluit nemen hierover. Beweringen dat er oneerlijke tarieven worden gerekend zijn onjuist en ondermijnen draagvlak voor collectieve warmte.

EZK: In de kamerbrief gaan we ook op dit punt in. Koppeling is niet goed uit te leggen. Tariefregulering is integraal onderdeel van wetsvoorstel. Eerder invoeren zal hooguit 1 jaar tijds winst opleveren, maar zou dan ook suboptimaal zijn.

Eneco: Klinkt goed en realistisch. Heel belangrijk om goed te communiceren over ontkoppeling om geen verkeerde verwachtingen te scheppen.

EZK: Weinig tijdswinst, veel extra tijd bij EZK en parlement. Dus liever in 1 keer goed in integrale wet.

Ennatuurlijk: Jullie keus, maar wat ons betreft kan het eerder.

EZK: Hoe ga je dan reageren als de prijzen niet dalen na invoeren van eventuele spoedwet?

Vattenfall: Is het wel een optie om de wet nog een jaar uit te stellen inclusief tariefregulering?

EZK: Tariefregulering is prioriteit in de kamer. Maar onze analyse is dat dat weinig tot geen effect zal hebben. Iedereen is daar bezorgd over.

Ennatuurlijk: Eens, maar je kan ze wel bedienen door alvast te starten.

EZK: We zijn al bezig met ACM om dit voor te bereiden. 2023 voor parlementaire behandeling, 2024 nieuwe wet, 2025 tariefregulering
Wat ons bindt is verwachtingen in kamer en publiek te managen, wat ons verdeelt is of dat beste in integrale wet kan of in versneld traject.

4. Inhoud en toonzetting Kamerbrief

EZK: inhoud van de kamerbrief is:

- 1 planning is niet realistisch, we gaan vertragen, richting najaar naar RvS.
 - 2 tarieven gaat per kalenderjaar, per 2025, wij zien geen voordelen bij uit elkaar trekken.
 - 3 keuze voor publieke deelname, nuance in formulering om zichtbaar te maken dat belangstellenden er anders in zitten.
- Verzoek om te kijken naar de tekstpassage van kamerbrief.

Ennatuurlijk: komt ook standpunt van pensioenfondsen in kamerbrief (conform mevr. Kaag)

EZK: deze week commentaar aanleveren.

Na uitkomst analyse botsproeven en onderzoeken voorleggen aan MKE.
Tijdschema tot najaar delen met warmtebedrijven, zodat helder is wat ze kunnen verwachten.

Vattenfall: Voorkeur in kamerbrief moet zo neutraal mogelijk zijn, want wat daar staat wordt een publieke waarheid, zodat dat proces ten goede komt.

5. Rondvraag en Sluiting

Eneco: Fijne samenwerking, dank voor transparantie.